

dō id quis proposuisset) retorquere esset quā facillimum. Nisi forte cum Galeno illi conueniret, quod iecur sanguificationis officinam esse haud falso enunciauerit, quanquā etiā Achillem illum arteriæ uenosa principium deturbaret. Ex dextro itaq; latere basis dextri uentriculi ad humiliorem eiusdem basis sedem, uena caua¹ amplo patentiq; admodum orificio exoritur, ac illico ab exortu (qui totius uenæ capacitatem amplitudine multum superat, ac uelut extuberans ad cordis substantiæ terminos, ¹ circulus uisitur) sursum ad iugulum, & deorsum uersus septum² contendit: neque, ut quispiam forte arbitraretur, uena caua unico ad hunc modum enata principio, in duos truncos magnæ arteriæ³ modo dirimitur, sed dextro basis cordis lateri instar recti pali attenditur, ac suo ueluti sinistro duntaxat latere uena ex dextro uentriculo enascitur, ac facile citra aliam diuisionem (quod interim arteriæ magnæ ex cordis basis centro quodammodo prodeunti negatum est) cordis inuolucrum permeans, sursum deorsumque prorepat. Neque profectō alia cauæ exortus, aut si mauis cum Galeno dicere, insertionis est species, quā originis trium reliquorum uasorum cordis uentriculos spectantium. Cæterum quoniam pacto toti anteriori cauæ exortus sedi secundum illius longitudinem⁴ dextra cordis auris adnascatur, in eo quod statim de cordis auribus subnexuri sumus Capite, audies. Vena igitur caua primum cordis uas censuimus, & ipsius ortus similiter primi orificij loco opportuno habebitur. ⁵ Vena arterialis etiam dextro cordis uentriculo ascribitur, est que ea uena, quam quidem quod sanguinem in pulmonem deferat, uenæque prorsus uicem gerat, Venam: quod uerō arteriæ corpus nanciscatur, Arterialem appellari antea diximus. Hæc multo minori quā caua⁶ orificio ex dextri uentriculi basis elatissima parte iuxta dextrum latus uentriculorum⁷ septi enascitur, & magnæ⁸ innitens arteriæ, sinistrorsum⁹ que nonnihil suo caudice inclinans, ac cordis inuolucrum permeans, tandem in¹⁰ duos truncos dissinditur, quorum dexter ad sinistrum latus caudicis magnæ arteriæ, posterioremque eius caudicis sedem refertur, in¹¹ dextros pulmonis lobos digeritur, sinister uerō in¹² sinistros. Porro¹³ uenalis arteria, quam in tertio libro pariter cum arteriali uena persequuti fuimus, atque etiam ab usu quod aërem continet deducit¹⁴ ue. Arteriam: à substantia autem, quod uenarum corpori responderet, Venosam nuncupari retulimus: inter sinistri cordis uentriculi uasa connumeratur, ac ut uenarum corpus adipiscitur, ita quoque ex molliori sinistri uentriculi sede (ut caua ex dextri) principium ducit. Ex sinistro enim sinistri uentriculi latere ad eiusdem uentriculi demissorem partem pari penitus modo ut caua, uenalis arteria¹⁵ patenti admodum orbiculari¹⁶ que orificio enascitur, ac statim ab ortu, aut in ipso potius ortu, in¹⁷ duos truncos deriuatur, quorum dexter sub cordis basi productus, ac cordis inuolucrum penetrans, in dextram pulmonis sedem dispergitur, sinistro interim in sinistram pulmonis partem exporrectio. Cæterum hæc uenalis arteriæ in primos truncos distributio, ad eō illius origini uicina est, ut hoc nomine nonnulli dissectionis professores eius in corde orificium multiplicauerint, ac id geminantes quinque quatuor cordis uasorum orificia enumerauerint. Etrursus fortassis pari ratione uenæ cauæ attendentes, ipsius quoque orificium geminarunt: quum in ipsa etiam origine¹⁸ hæc sursum deorsumque properat. Huiusmodi enim quid Hierophilus contra Galeni Erasistrati¹⁹ que sententiam ex septimo de Administrandis sectionibus libro innuisse colligitur. Porro nos quatuor cordis uasorum, quatuor tantum orificia, ut reuera sunt, enumerabimus. Quo autem pacto uenalis arteriæ exortui in anteriori quoque ipsius regione²⁰ læua cordis auricula adnascatur, secundo ab hoc Capite explicabimus. Quartum uas, quod adhuc enarrationi deest, quartumque cordis constituit orificium, ²¹ magna censetur arteria, pari ratione ex sinistro uentriculo, qua arterialis uena ex dextro, principium ducens. Ex dextro enim elatissimæ sinistri uentriculi sedis latere, & ex cordis basis ueluti centro arteria magna enascitur, aliquousque recta²² sursum sub uenæ arterialis caudice tantisper prorepens, donec cordis inuolucrum permeans, in duos truncos dissindatur, quorum unus corporis superiora, alter inferiora petit. Atque ita profectō durorum crassorumque uasorum, ipsius nimirum arterialis uenæ, ac arteriæ magnæ principia adeo respondent, ut sinistrum arterialis uenæ latus dextro arteriæ magnæ lateri in ipsa origine adnatum sit, amboque uasa hic ex eminentissima cordis uentriculorum septi sede commune principium radicemque possideant, quod eousque quibusdam animalibus indurefcit, ut id Galenus reuera os esse assermet. Cæterum²³ hic in sinistro cordis uentriculo ad septi eminentissimam sedem ascensus post dextram orificij uenalis arteriæ membranam inter dissecandum latens conscendensque Aristoteli imposuit, ut inibi tertium cordis uentriculum constituerit, illum arteriæ magnæ principium esse recensens, quod sanè multo minus inculandum uenit, quā quod uentriculorum cordis numerum pro animalium mole uariare scripserit. At quemadmodum Galenus in huiusmodi leuibus & ob-

Vena arterialis.

Venalis arteria.

Diverse Anatomorum de cordis orificijs placita.

Magna arteria.

Li. 3. de Partibus animal. cap. 4.

ter tantum traditis ab Aristotele descriptionibus prolixè refutandis occuparetis sectatores hortaret, ut in Aristotelem affecti, sedulo humani corporis fabricam Galeni placitis accuratè conferentes, ut tandem Galeno Anatomice obijcerent, cuius dissectionis professores crebrò insinuat, quum utinque ut in dissectionibus parum exercitati errorem illum citra partium inuentionem fert: at eos grauiter inculcat, qui totam uitam huic speculationi dedicauerunt, que falsi sunt. Si enim quis Galeni dogmatibus non addictus, ea diligenter plurima profectō occurrent, quæ aliis refelli possent, quā quæ Galeni natomicis. Non enim admodum leue censeretur, quod in sexto de Partibus gnæ orificium amplius uenosa arteriæ orificio esse asserit: quum interim plius cernatur. Neq; simpliciter Galenus magnæ arteriæ orificium uenosa cordis orificijs id amplius esse contendit, adeo in Aristotelis dogmata incitauerit uenæ cauæ orificiū uel triplo maius arteriæ magnæ orificio cerni, ac uenalis arteriæ orificiū grandius magnæ arteriæ orificio esse dicebamus. Porro Galeni medicinæ parentis uerba iurauerim, ac philosophis nos insectandi atque antiquam instituerim, non lubet hæc, & eius generis permulta diffusius perfectæ cordis membranas sermo iam uenit reflectendus.

DE VNDECIM MEMBRANVLIS

tuor orificiorum cordis. Caput XIII.

PRÆSENTES membranae seriatim in septima, octaua, nona, & decima occurunt. Septima namque tres proponit uenæ cauæ orificio præfectas, & signatas. Octaua tres in uenæ arterialis orificio positas, & E, F, G notatas. Nona arteriæ orificij E & F indicatas. Magnæ autem arteriæ tres membranas D insignite proponuntur.

17. K. L.

18. H. I.

19. J. K.

20. L. M.

21. N. O.

22. P. Q.

23. R. S.

24. T. U.

25. V. W.

26. X. Y.

27. Z. A.

28. B. C.

29. D. E.

30. F. G.

31. H. I.

32. J. K.

33. L. M.

34. N. O.

35. P. Q.

36. R. S.

37. T. U.

38. V. W.

39. X. Y.

40. Z. A.

41. B. C.

42. D. E.

43. F. G.

44. H. I.

45. J. K.

46. L. M.

47. N. O.

48. P. Q.

49. R. S.

50. T. U.

A CORPORA cordis membranas nuncupamus, rum radicibus, ipsorumque ue exortibus adnata, calore, su prorsus membranae existunt, materierum regurgitatione sunt porro hæc omnes ex præcipuorum Anatomicorum decim numero, ac tres quidem singulis trium uasorum tem duntaxat uno quarto ue adnascuntur. Vena caua dextri uentriculi uas esse recensuimus, ¹ suas membranas iungam, locatas exigit. Cauæ exortui, qui uelut extuberans in cordis substantia² dit, ³ circulus est, alius membraneus circulus humiliori uenæ exortus parit⁴ ceitur, qui prorsus pari modo ac uenæ initium ex cordis substantia principium admodum uena ab ortu extrorsum è cordis uentriculo fertur, ita quoque me⁵ culus introrsum, in que dextri uentriculi amplitudinem procedit. Insper u⁶ cordis substantia, ex cuius termino (ut ita dicam) enascitur, abscedit, solo ex⁷ mus est, cordis substantiæ adnata: sic etiam membraneus circulus minima an⁸ substantiæ hic adnascitur, illico ab illa abscedens ac exacta, & solida, citra qu⁹ sitiem ualida membrana apparet. Hæc in uentriculi cordis amplitudinem¹⁰ non procul à principio in¹¹ tres ueluti membranas scinditur, ex ampla basi in¹² nem desinentes, ac uix à semicirculi conuexo differentes. Mucro autem hæ¹³ rum paulo supra mediam uentriculi dextri longitudinem cessat, neq; aliqua ex¹⁴ culari exortu membrana hæc tribus ipsius processibus cordis substantiæ ad¹⁵ ex tota inferiori sede trium membranularum seu processuum, quæ reliquo¹⁶ nonnihil crassior ualidiorque efficitur, ¹⁷ fibræ quædam frequenti serie enasc¹⁸ sum per uentriculi amplitudinem ductæ, uentriculi lateribus iuxta ipsius muc¹⁹ tur, non quidem duntaxat, ut Galenus innuit, ad uentriculorum cordis²⁰ se²¹ reliquam uentriculi mucronis amplitudinem. Omnis namque inferior²² pars fibræ illi uentriculi mucronis sedi exporrigit, quæ ipsi è directo consti²³ fibræ quæ membranulis committuntur, ex carnes sunt, & cordis substantiæ²⁴ tur. Vnde etiam Aristoteles illas neruos esse arbitratus, hinc cor neruorum²⁵ indicauit. Verum ubi fibræ ad uentriculi mucronem implantantur, aliqu